РІЧНИК РУСКОй БУРСЫ
2020, Р. 16, с. 265-279
https://doi.org/10.12797/RRB.16.2020.16.08

Петро Медвідь

Земля обіцяна…

(Драматічно-танечна пєса про двох акторів, танечный ансамбель і жыву музику)

Особы:

Реоптант
Аґітатор

Образ 1

Реоптант приходить ку строму.

Реоптант: Хоць доля, судьба, жывот ці Бог може занести чоловіка аж на другу сторону Землі, з тобов негоден нихто рушати. Ты будь єсь на своїм місці, або не єсь. Як бы тя хотіли выкоренити, вмреш. Яке просте… Знав єм, же ту будеш. Вірив єм тому, надіяв ся цілый час, же кедь ся раз верну, кебы єм уж нич і никого не нашов, тебе найду, ты ту будеш. Господи, кілько раз єсь ся мі снив, привиджав. Кілько раз здало мі ся о тобі. В тых сивых днях лем твої фарбы єм споминав, жебы єм цалком не зошалів. Кілько раз єм собі припоминав, як з тебе на ярь выходять першы зелены листкы. Якый єсь міцный і повный жывота в літі. Або як тобов грають майже вшыткы фарбы природы, коли в осени помалы зошмариш

листя, зошмариш тото старе, жебы коруна твоя під чістов білотов одпочінула в зимі, і ты знова міг з новыма силами зачати наново цілый тот цікл жывота і вмераня. Жывота і вмераня… Тісяч раз єм на тя думав. Быв єсь мі обеліском і маяком, котрый мі раз вкаже, же єм дома. Вірив єм тому, же тот момент прийде. Думав єм на тото вшытко, што сьме ту на луці коло тебе пережыли. Чого вшыткого єсь быв німым свідком. Думав єм на тінь під тобов в днях спекоты, і на тоту пахоту землі ту дома, коло тебе. Пахоту, котра ня в думках сытила і в тім найвекшім голоді. Шкода, же негоден єсь говорити. Ты-сь вшытко видів. Ты-сь ту быв і перед нами, ты-сь ту і теперь. Многых єсь пережыв, многых іщі пережыєш. Але што бы єсь властно повів? Постарів єсь, і я постарів, но ты-сь днесь векшый і повнішый жывота як хоцьколи передтым, як в будькотрій моїй споминці на тебе. А што зістало з мене?

Аґітатор: А може бы до людей требало озвати ся, не до строма. Може тоты бы ті повіли, што зістало з тебе. Не бійся, аж так єсь ся не змінив, жебы тя не было мож познати. Правда, дакус єсь старшый, а то мы вшыткы. Ани я вже не мам двадцять…

Реоптант: Ты-сь ту…?

Аґітатор: А де бы-м мав быти? Я ниґде не одышов. То ты! А може єм як тот стром? Може єм ту быв і перед тобов, а буду ту і по тобі. Хто знать? Правду повісти, чекав єм тя. Люди в селі зачали говорити, же ся дакотры з Руська вертають. Не бій ся, церемонії і вітаня тя не чекають. Повів єм собі, кебы нихто іншый, та ты ся вернеш. Зо вшыткых тых, што одышли, ты-сь мі пришов першый на розум. Але знаш, днесь є ту вшытко іншак. Лем тот стром ту стоїть так, як стояв, то правда. Іншак ся вшытко змінило. І ваша хыжа уж не ваша. Но а я ту так, як і тот стром. Памятам, як было передтым, знам як то є теперь, а навеце, я ті можу повісти і як то было, кедь сьте одышли. Я не німый як він. А, правда, дакотры з валала бы ся досправды могли ганьбити за тото вшытко, што было, кедь вам замахали на штації. Зістав єм ту, залюбило ся мі у вас. А і так ту хыжы зістали порожні. Але я вшытко робив в рамках закона, на мене нич нихто не мать! Зато о іншых бы-м ті міг говорити, і о такых, о котрых бы єсь думав іншак…

Реоптант: Ніт, ты не єсь як він. Ты-сь чуджій. А не ту твоє коріня. І кедь сьме увірили, же-сь наш. Не быв єсь ниґда. Не хочу од тебе нич чути. Ты-сь виноватый! Памятам я добрі, коли єсь пришов першый раз меджі нас. Най є проклятый тот день, коли єсь ся нам вказав! Памятам я добрі, тот день переслідує ня доднесь, в снах, з котрых ся хочу пробудити. А даколи уж ани не знам, ці то сон, ці то жытя. Неділя то была, дівкы з церькви ішли…

Хоровод…

Образ 2

Аґітатор: Виджу, же память ті добрі служыть.

Реоптант: Служыть. Память, котру єм тісяч раз хотів стратити, жебы єм міг даяк жыти, і котра ня тісяч раз тримала при жывоті як єдина. Памятам тот день, памятам і вшытко, што слідовало за тым.

Аґітатор: Правду маш. Втогды єм меджі вас пришов першый раз. Але тот день ся предці нич не стало. Тадь сьте зо мнов ани не хотіли бісідовати. Добрі памятам. Стояли сьте гев. Ділили сьте межі собов доган, курили. Дав бы собі і я. Пахнув мі тот доган. Ох, як мі пахнув! Екстра класа, повів єсь, як єсь з нього першый раз потягнув. Але мене нихто не понукнув. Даш собі? *(Нукать ціґаретльов.)*

Реоптант: Нич од тебе не хочу.

Аґітатор: Но, як думаш. Не знам, ці днесь іщі хтось іншый тя ту буде хотіти почастовати… Може Васько, што мать вашу хыжу? Де сьме то скінчіли? Ага… Зо мнов нихто в тот день ани не хотів бісідовати. Ани хлопи, ани дівкы. Як мам быти щірый, подумав єм собі, же одтыль може одыйду без успіху. Чоловіку ся виділо, же тримате коло себе як єден.

Реоптант: А і тримали!

Аґітатор: Но, але наконець ся вказало, же вас мож розобрати до остатньой шрубкы. Вшыткых. І тых, што пішли, і тых, што зістали. Каждого іншак. Хоць не на першый раз. Мусив єм ся вернути. І мав єм серенчу. Принагода ся нашла. Іщі же хресный

дівку оддавав. Запросив ня. Хто бы то повів, же така мила родинна подія, яков є весіля, може послужыти і на робочі цілі, гейже?

Реоптант: Робочі цілі? Так называш зраду і вину?

Аґітатор: Но не чудуй ся… Я предці заступляв высшы інтересы. Державу! Но і тота зясь хотіла сповнити інтересы іщі высшы. Хто ту виноватый? Я? Была то про мене робота як кажда інша. Мав єм, назвийме то, лем урядницьку функцію. І высшы урядници, од мене высшы, зясь говорили, же треба наповнити чісла. То не я выдумав тоты чісла! Але тото весіля, тото весіля… Першый раз ся у мене споїло приємне з хосенным, як ся бісідує. Не чекав єм то, але нараз ня люди на весілю зачали брати як свого, прияли ня як родину, і ты… Зачув єм, же ся одкрывать шанса, же штось ся ламле у вас…

Гайдукованя, Рядовый

Образ 3

Аґітатор: Файна свадьба. А найфайніше на ній было, же ваша довіра до мене зачала помалы, помаленькы роснути… Видиш, ани моя память неплана. Наконець, як бы чоловік міг забыти на такых людей, як вы. Родину…

Реоптант: Гей, досправды сьме тя вдяка хресному зачали брати як свого. Як єдного з нас. Хыба! Днесь знам, же то была хыба, слухати вшыткы тоты твої бісіды, котры нам давали надію. Надію на ліпшый жывот. На жывот, о котрім ся нам снило. На жывот без біды. Жывот на чорній землі, де богатый уроджай. На ліпшій землі як тота, на котрій нас родічі привели на світ, а родічів зясь їх родічі, цілы поколіня. Увірили сьме, же будеме жыти на землі, де не буде голоду, де будеме мати вшыткого дость. Де мож буде ґаздовати так, жебы не терпіти і собі не торгати од рота. Де діти не будуть мусити босы і голы бігати, де буде мож штудовати каждому, хто хоче, а нелем богатым. Де не буде треба бояти ся чім зарань діти накормити. Де не будуть довгы, котры не мож сплатити. Рай! Обіцяна земля! Ты-сь то повів. Земля обіцяна вас чекать! І мы ся нараз чули як тот Богом выволеный народ, котрому Господь послав про-

рока. Мойсея. Лем теперь в руках мав листкы на влак. Нетреба платити. Лем іти. Можете вшытко взяти. А там іщі раз тілько будете мати. В такій великій безнадії ты-сь нам приніс віру в ліпше. І тота надія, котрій сьме хотіли віровати, нам засліпила очі. Голод по войні нам засліпив очі. Безнадія в селі нам засліпила очі. Нихто не подумав, же ты пророк, але фалошный, не Богом посланый. Же ты не Мойсей, котрый нам вказав обіцяну землю! Же-сь запроданець, брат, што нас запродав до рабства! Не земля обіцяна, а жывот як в пустыні нас чекав. Циґанив єсь нас! Робив єсь вшытко, жебы нас зломити! Аґітовав єсь, сам єсь не пішов! Вабив єсь нас, жебы сьме ті дали підпис і взяли собі листок, котрым єсь нам махав перед очами. Листок, о котрім сьме думали, же є спасов, і котрый наконець вказав ся тов найвекшов хыбов. Брали сьме тя за свого. І так сьме ті поступно зачінали вірити. Хотіли сьме ті вірити. Знеужыв єсь нашу біду, безнадій. Дакотры говорили, жебы то не робити, жебы ті не вірити, жебы сьме не были такы дураци, і ниґде не ішли. Але ты-сь собі нас здобыв. Вшыткому єсь виноватый! Знаш што вшытко маш на своїм сумліню? Знаш?

Аґітатор: Але, але, руку на ня хочеш вытягнути? Вдарити ня? Так як втогды, на забаві, Осифа? Памятам я тото…

Реоптант: Ниґда сьме ті не мали увірити, ниґда сьме тя не мали пустити меджі себе!

Аґітатор: Але пустили. А втогды, на забаві, з каждов співанков вас было веце, што сьте ся самы голосили, за мнов пришли.

Реоптант: Як можеш жыти з тым, што єсь на нас привів?

Аґітатор: Што я привів? А хресный невиноватый?

Реоптант: Ты-сь нам махав листком поперед ніс! Ты-сь бісідовав о раю, што нас чекать! Не хресный. Сироты ті не было жаль?

Аґітатор: Але ты сам порішыв іти. Так як і решта людей, што пішли. Памяташ? Дакотры зістали. Никого єм не силив.

Реоптант: Циґанив єсь нам, цілый час єсь циґанив!

Аґітатор: Я лем говорив і передавав такы інформації, якы єм мав…

Реоптант: А сам єсь не пішов!

Аґітатор: Видиш, я ниґда не быв на богатство. Може єм ліпшый як ты. Мене мамона не завлекла гет. А теперь єм планый?

Реоптант: Ты-сь зло, што пришло меджі нас! Сам біс тя ту привів!
Аґітатор: А може собі каждый свого біса носить сам в собі!
Діставають ся до екстатічного стану – біс і його жертва.
Реоптант: Памятам тоту забаву.
Аґітатор: Кілько погариків єсь втогды выпив?
Реоптант: Памятам, кедь сьме ся з Осифом побили.
Аґітатор: Пять?
Реоптант: Втогды єсь до нас пришов третій раз. Втогды сьме ті зачали вірити як ниґда. На Русаля.
Аґітатор: А може їх было веце?
Реоптант: Не вшыткы втогды увірили, але лем Осиф быв тот, хто кричав, якы сьме дурны, а мы ся проти нього поставили.
Аґітатор: І чули сьте ся міцны, розумлю, палінка робить чуда.
Реоптант: Музика грала, люди ся забавляли, танцьовали. І Осиф быв нараз хтось, хто нам то псує.
Аґітатор: Там взаду, коло стола, сиділа така красна молоденька дівка, мено єм уж забыв. Смотрив єм на ню. Аж єм хвілями не хотів, жебы пришла і она за мнов.
Реоптант: Ниґда так не грала музика як втогды. Ниґда чардаш так не звучав, як на тій забаві, коли сьме увірили, же на нас чекать наша земля обіцяна.
Аґітатор: Але пришла.
Реоптант: Втогды сьме ся ті уписали. І теперь знам, же то ты ся забавляв найвеце, на тій забаві. Але не з нами, з нас єсь мав забаву…
Аґітатор: Оле, налійте з той найліпшой палінкы про вшыткых! На мене!
Чардаш, Колесо, Вербунк

Образ 4

Реоптант: По тім дні вже нич не было так, як перше. Поділили сьме ся. На тых, што увірили в обіцяну землю і на тых, што хотіли зістати. Каждым дньом прибывало тых, котры іщі хотіли здобыти тот листок до раю. Сміяли сьме ся з тых, што го не хотіли. І я ся сміяв.

Тето, вы іщі обануєте, але уж не буде така можность іти! Так сьте на біду привыкли, же ся єй зречі не хочете? Чоловік бы на ліпше мав звыкати, не на гірше.

Але она, она ся не сміяла. Мерькуй на себе хлопче, мерькуй на ся… і поблагословила ня. Крест, котрый мі зробила на чолі, быв лем передобразом того креста, про котрый сьме собі ішли самы. Як кебы єм ся одберав. Но невістов мі мало быти многорічне страданя, плач, біда і неволя.

Страх? Ці єм мав страх? Молоде сердце не мать страх. Страх є лем дослідок ран, котры вже чоловік носить у своїй души. Страх є голосом сердця, котре старне. Чім страх векшый, тым старше є сердце. Лем раз. Раз, передтым, як требало іти, пришов єм іщі до церькви, памятам як днесь, помолити ся і попрощати. На небі были затягнуты хмары, вошов єм і нараз…

Зачінать спів, в церькви дзвоны, Господи помилуй, Канон.

Реоптант: Зпанікарив єм. Спів быв у церькви все голоснішый, не дало ся то вытримати. Хотіло ся мі запхати уха. Знав єм ту кажду лавку. Знав єм, де хто сідить. Знав єм то там як властне обыстя. Сердце мі зачало бити спід кошулі, рукы ся розтрясли.

Мам вшытко? Зачав єм роздумовати ці мам вшытко. Не зохаблям ту нич? Зачав єм роздумовати, ці памятам вшытко, што мі коли повіла моя мама. Ці памятам на єй слова. Ці памятам на то, як ня брала до церькви як малого хлопця. Ці памятам іщі єй голос. Ці памятам, як ня гласкала. Ці памятам, як ся зо мнов молила. Памятам вшыткы єй слова? Памятам як ся молити? А кедь мі буде тяжко?

Выходить аґітатор як священик.

Аґітатор: Отче наш, іже єси на небесіх…

Реоптант: Не можу цофнути. Є то предці дар з небес…

Аґітатор: …да святит ся імя твоє…

Реоптант: Боже, гейже ся постараш, гейже роблю добрі…

Аґітатор: …да прийдет царствіє твоє…

Реоптант: Тадь то обіцяна земля, так повіли, же то обіцяна земля…

Аґітатор: …да будет воля твоя…

Реоптант: Выбіг єм вонка. З неба спустив ся теплый, пахнячій додж. На моїм чолі змішав ся з потом, в тонкых смугах гласкав моє

лице і потім капка по капці падав на землю, з котрой єм вышов. Стояв єм і виділо ся мі, же чую Бога коло себе. Ниґда єм го так іщі не чув, як втогды. Быв над цілым нашым хотарьом. Вышло сонце.

І потім, потім пришов день нашого одходу. Тоты, што не підписали, пришли ся з нами попрощати. Не вшыткы. Были сьме горды. Боже, якы горды сьме были, як сьме ся тішыли…

Желізнічна станіця: Реоптант і членове ансамблю ся перекрикують, бісідують, накладають свої річі. Аґітатор прийде і стоїть боком, запалить собі ціґаретлю, смотрить на них збоку… одходжають. Зіставать як бы замерзнутый образок.

Образ 5

Реоптант: Вытерезвіня пришло такой за границьов. Домашні, котры ся нас зачали звідовати одкыль і де ідеме, нам повіли ці сьме стратили розум. Же маме втікати назад. Зачали нас перекладати до їх ваґонів. Кедь ся то ваґонами дасть назвати. Же сьме доґаздовали нам дішло такой в тім моменті, кедь сьме збачіли, же худобу, скотину і конів од нас беруть гет. Вернийме ся, люди, оциґанили нас! Чуєте? Вернийме ся!

Аґітатор: *(як совітьскый вояк)* Давай паспорт!

Реоптант: Нашто мам дати паспорт? Хочеме ся вернути, роздумали сьме собі!

Аґітатор: Давай паспорт, бо тя пішлю до тюрмы такой першый день. Тот паспорт ті є на нич. Теперь єсь совітьскый граждан. Підписав єсь. Пришов єсь. Границя є про вас уж заперта. Жадне вернути ся назад не екзістує! Требало скорше думати.

Реоптант: Але вы нам берете…

Аґітатор: Давай паспорт і наступ до ваґона, бо ся ту іншак може і стріляти!

Реоптант: Не знам кілько сьме ішли влаком. Не знам кадыль сьме ішли. Цілу штреку было чути плач. Не знали сьме, што нас чекать, но знали сьме, же земля обіцяна вызерала в нашых

снах іншак. Нараз сьме зрозуміли, же землі обіцяной сьме ся якраз теперь зрекли і путь назад може ниґда не найдеме.

Выступили сьме. Добиты властным плачом сьме выступили в селі, котре припоминало конець світа. Правда, земля была чорна, так як нам повіли, і уроджайна. І то было вшытко. Нихто нас там не чекав і нихто нас там не хотів.

Аґітатор: *(голос в споминках реоптанта)* Каждый з вас там буде мати хыжу, там не будете мусити з невістов в єднім обыстю жыти!

Реоптант: Поділили нас по три, штири родины до єдного дому, де сьме ся тискали. Хыжы были опущены і зничены. Жыли сьме гірше як за войны. А поділили нас і до різных сел, так сьме ани не зістали вшыткы довєдна.

Аґітатор: Землі там є тілько, каждый буде годен ґаздовати і тілько собі выробити, же іщі і продавати будете, бо не будете знати што з тым!

Реоптант: Заділили нас до робочіх місць в колхозах. Домашні нас там ани в роботі не вітали. Была страшна бідота. Першу зиму сьме їли якбач лем ріпу. На нич інше собі не споминам. Зима была тверда. Не было ани з чім порядні курити. Старшы, слабшы, а і многы діти барз похворіли. Чули сьме ся на часі як в лаґрі. Дакотры не пережыли тоту першу зиму. Жаль, голод, зима, хвороты зробили своє. Смерть выбрала свій десяток з обіцяной землі.

Аґітатор: Хто буде хотіти, буде годен штудовати! Там школы нелем про богатых!

Реоптант: На основных школах нашы діти не хотіли. Домашні ся скаржыли, же нашы діти недовчены. Же незнають бісіду. Же лем на «говірці» меджі собов бісідують і зопсують тым їх діти. Же нашы мають одділити од їх. Директор школы быв добрый хлоп. Сам пришов о жену і діти у войні. Не дав нас. Не дав нашы діти. Повів, же покля є він директором, тоты діти будуть ходити до школы як вшыткы іншы. Помагав нам. Єдного дня счезнув і уж ся не вернув. Говорило ся, же го чекав Сібірь, як і нашого Василя, котрый бунтовав людей, жебы ся не піддали, же мусиме войовати за наше навернутя. Того одвели перед нашыма очами.

Добрі ся холем дакус могли мати тоты, што стулили пыск, што з головов схыленов до землі знали лем драгу до роботы і з роботы, припадно на дакого з часу на час штось донесли… Каждый день сьме ся будили і заспавали лем з єднов думков. Тота єдна думка тримала нас коло жывота і єдночасно нам торгала сердце: Вернути ся! Будьшто бы то стояло, будьяк довго бы то мало тырвати, але вернути ся. Домів.

На сцені дітячі гры.

Лем діти, котры были іщі барз маленькы, кедь сьме пришли, або тоты, што ся на тій проклятій землі уж народили, лем тоты могли снити і грати ся як вшыткы іншы діти на світі. Незатяжены. З молодыма сердцями. Сердцями, котры не мають страх, або собі го холем не усвідомлюють. З молодыма душами без зранінь. Тоты нашы сердця, нашы душы, за куртый час постаріли, як кебы перешло тісяч років…

Образ 6

Реоптант: В тот день, як єм остатній раз в нашій церькви над селом роздумовав, ці мам вшытко, в тот день єм собі взяв тото найосновніше. Молитвы, што ня учіла мама. Молитвы, котры єм тівко раз молив ся, без церькви, без священика, без молитвенника, на тій проклятій землі і надіяв ся на Господа, же свій народ, свої діти, котры на нього обертають ся, і кедь згрішыли проти властной землі, яку їм дав, проти властных родічів, дідів, не може зохабити так. Надіяв єм ся, же з пустытні, з рабства, мусить быти путь, жебы вернути ся до землі обіцяной, котру нам даровав.

Жывот ішов дале. Мусив іти. Чоловік мав дві можливости. Жыти або не жыти. Але сягнути собі на жывот, то бы быв тот найвекшый гріх.

Аґітатор: *(як поштарь)* Пришли писма! З Руська! Вашы пишуть. Видите, досправды якбач хыба была не іти! Лаці ся уж оженив, а Андрій буде матуровати…

Реоптант: Писали сьме домів шумны писма. Тоны шумных писем, міліоны красных слов поскладаных до тісячів рівных, кра-

сописных шориків. Іншы бы ани не перешли. Дакотры родины знали, же як буде плано, і чоловік не буде годен писати, будуть ходити лем шумны писма. І навспак. А мы писали. Писали шумны писма. Женили ся, оддавали, робили, жыли, каждый як лем найліпше міг і знав. Но каждый вечур сьме лігали до своїх постелей, дякуючі, же сьме вытримали далшый день, каждый у своїй безконечній самоті, заспавали сьме до тых самых снів, снів о навернутю на свою землю, будили ся до тых самых сивых днів.

Часто ся мі снив єден і тот самый сон. Вертали сьме ся в нім. Я і кумова родина. Вертали сьме ся до нашого села. День быв ясный, ани хмаркы на небі. Над селом было чути дзвоны дзвонити, на турні нашой церькви. Як кебы про нас грали тоту найкраснішу сімфонію, яку коли хтось скомпоновав. Такых веселых людей єм остатній раз видів іщі дома, передтым, як зачала наша калварія. Пришли сьме до села і была якраз гостина…

Гостина в селі…

Образ 7

Реоптант: Іронія судьбы. Вернули сьме ся. А чоловік нараз зрозуміє, же вертаня не є таке легке, як бы собі подумав. Же вертаня є тяжке.

Аґітатор: *(як його алтер єго)* Може таке тяжке, як і одыйти? Може таке тяжке, як і зістати? А може іщі тяжше?

Реоптант: Не знам. Но вертаня не є таке, як в снах.

Аґітатор: Знам, прийдеш, але не чекать тя гостина. Твоя хыжа не є твойов хыжов і твій фалаток землі уж не є твоїм фалатком землі.

Реоптант: Вертаня є потреба.

Аґітатор: Але вертаме ся то іщі мы?

Реоптант: Стром, тот то мать легке. На єднім місці го посадили, на тім місці жыє і на тім місці вмре. На своїй землі. Стром не мож выкоренити. Не мож го лем так взяти і перенести хоцьде. Одрізати од коріня. Лем ту може роснути, міцніти…

Аґітатор: …быти частьов того безконечного повторяня ціклу природы, в котрім зошмарить тото старе, жебы вмерло і выпустить новый жывот…

Обидвоми:…знова вказати свою силу.

Реоптант: Все на тій самій землі, своїй землі. Лем ту, іншак высохне. Але чоловік?

Аґітатор: Што з чоловіком?

Реоптант: Чоловік, котрого одріжеш од коріня, возьмеш із свойой землі і поставиш десь, жебы жыв далше. Дасть ся то? Не высохне? Думаш, же чоловік може лем так зошмарити тото старе, збыти ся того, што на нім выросло, як стром збуде ся листя, збыти ся коріня, з котрых він выріс, і потім пустити в собі новый жывот?

Аґітатор: На дакотры одповіді мусить прийти чоловік сам. А на дакотры вопросы може одповіді нияк не є…

Реоптант: Не высохли сьме? Вертаме ся то іщі мы, ці лем якесь торзо, тото, што з нас зістало? А мож нас знова засадити до нашой землі? А нашы діти? Де є їх стром? Їх земля? Хто властно будуть нашы діти?

Тма. На фоні сцены ідуть спискы мен оптантів і інформації о оптаціях.

Конець

(Позначка: Пєса была написана про Фолклорный ансамбель Рутенія, котрый єй одпремєровав 17-го новембра 2018-го року в Братіславі. В головных ролях представили ся Йосиф Пантликаш як **Реоптант** і Володимір Чема як **Аґітатор.**)

Знимкы з премєры пєсы, яку мав Фолклорный ансамбель Рутенія в театралній салі Словацького умелецького людового колектіву в Братіславі - Русовцях. Головны ролі: Йосиф Пантликаш і Володимір Чема. Музика: Народна музика Михала Ноґы.
Автор знимок: Едуард Даніш.

Зліва Йосиф Пантликаш як Реоптант і Володимір Чема як Аґітатор

Членове фолклорного ансамблю Рутенія

Рядовый. (Знимка з другого образу)

А може собі каждый свого біса носить сам в собі! (Знимка з третього образу)

Володимір Чема і членове Рутенії